

Υπόθεση C-356/05

Elaine Farrell

κατά

Alan Whitty κ.λπ.

[αίτηση του High Court (Ιρλανδία)
για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Υποχρεωτική ασφάλιση αστικής ευθύνης που προκύπτει από την κυκλοφορία οχήματος — Οδηγίες 72/166/ΕΟΚ, 84/5/ΕΟΚ και 90/232/ΕΟΚ — Σωματικές βλάβες επιβατών οχήματος — Μέρος οχήματος που δεν είναι διαμορφωμένο για τη μεταφορά καθισμένων επιβατών»

Προτάσεις της γενικής εισαγγελέα C. Stix-Hackl της 5ης Οκτωβρίου 2006 . . . I - 3070

Απόφαση του Δικαστηρίου (πρώτο τμήμα) της 19ης Απριλίου 2007 . . . I - 3093

Περίληψη της αποφάσεως

1. Προσέγγιση των νομοθεσιών — Ασφάλιση αστικής ευθύνης που προκύπτει από την κυκλοφορία οχήματος — Οδηγία 90/232
(Οδηγία 90/232 του Συμβουλίου, άρθρο 1)

2. Προσέγγιση των νομοθεσιών — Ασφάλιση αστικής ευθύνης που προκύπτει από την κυκλοφορία οχήματος — Οδηγίες 72/166, 84/5 και 90/232
(Οδηγίες του Συμβουλίου 72/166, 84/5 και 90/232, άρθρο 1)
3. Πράξεις των οργάνων — Οδηγίες — Άμεσο αποτέλεσμα
(Άρθρο 249, εδάφιο 3, ΕΚ· οδηγία 90/232 του Συμβουλίου, άρθρο 1)

1. Το άρθρο 1 της τρίτης οδηγίας 90/232, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την ασφάλιση της αστικής ευθύνης που προκύπτει από την κυκλοφορία αυτοκινήτων οχημάτων πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι δεν επιτρέπει εθνική ρύθμιση κατά την οποία η υποχρεωτική ασφάλιση της αστικής ευθύνης που προκύπτει από την κυκλοφορία οχήματος δεν καλύπτει την ευθύνη για σωματικές βλάβες που προκαλούνται στα πρόσωπα που επιβαίνουν σε μέρος του αυτοκινήτου οχήματος που δεν έχει σχεδιαστεί ούτε κατασκευαστεί με καθίσματα για επιβάτες.

πρόσθετους περιορισμούς στην υποχρεωτική ασφάλιση των επιβατών.

(βλ. σκέψεις 29, 36, διατακτ. 1)

Πράγματι, δεδομένου ότι, αφενός, η δυνατότητα παρέκκλισης από την υποχρέωση προστασίας των θυμάτων τροχαίων ατυχημάτων καθορίζεται και οριοθετείται από το κοινοτικό δίκαιο και, αφετέρου, η επίτευξη των στόχων της κοινοτικής ρύθμισης απαιτεί ενιαία προσέγγιση της ασφαλιστικής κάλυψης των επιβατών σε κοινοτικό επίπεδο, τα κράτη μέλη δεν μπορούν να εισαγάγουν

2. Οι οδηγίες 72/166, 84/5 και 90/232, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την ασφάλιση της αστικής ευθύνης που προκύπτει από την κυκλοφορία αυτοκινήτων οχημάτων δεν στοχεύουν στην εναρμόνιση των καθεστώτων αστικής ευθύνης των κρατών μελών και, στο παρόν στάδιο εξελίξεως του κοινοτικού δικαίου, τα κράτη μέλη παραμένουν ελεύθερα να καθορίζουν το καθεστώς της αστικής ευθύνης που ισχύει για τα αυτοκινητικά ατυχήματα. Πάντως, τα κράτη μέλη είναι υποχρεωμένα να διασφαλίζουν ότι η ισχύουσα κατά το εθνικό τους δίκαιο αστική ευθύνη καλύπτεται από ασφάλιση σύμφωνη με τις διατάξεις των τριών ανωτέρω οδηγιών.

Εξάλλου, τα κράτη μέλη οφείλουν να ασκούν τις αρμοδιότητές τους στον τομέα αυτό σεβόμενα το κοινοτικό δίκαιο και, ιδίως, το άρθρο 1 της τρίτης οδηγίας ενώ οι εθνικές διατάξεις που διέπουν την αποζημίωση των τροχαίων ατυχημάτων δεν μπορούν να στερήσουν από το άρθρο αυτό την πρακτική αποτελεσματικότητά του.

Κατά συνέπεια, μια εθνική ρύθμιση, η οποία βασίζεται σε γενικά και αφηρημένα κριτήρια, δεν μπορεί να μην αναγνωρίζει στον επιβάτη δικαίωμα αποζημίωσης ή να περιορίζει δυσανάλογα το δικαίωμα αυτό με την αιτιολογία ότι ο επιβάτης συνέβαλε στην επέλευση της ζημίας. Στην πράξη, μόνο σε εξαιρετικές περιστάσεις μπορεί να περιοριστεί η έκταση της αποζημίωσης επί τη βάσει εξατομικευμένης εκτίμησης και με σεβασμό του κοινοτικού δικαίου.

(βλ. σκέψεις 33-35)

3. Το άρθρο 1 της τρίτης οδηγίας 90/232, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την ασφάλιση της αστικής ευθύνης που προκύπτει από την κυκλοφορία αυτοκινήτων οχημάτων, πληροί όλες τις απαιτούμενες προϋπο-

θέσεις προκειμένου να έχει άμεσο αποτέλεσμα στο εσωτερικό δίκαιο και παρέχει, ως εκ τούτου, δικαιώματα που οι ιδιώτες μπορούν να επικαλούνται ευθέως ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων. Πάντως, εναπόκειται στον εθνικό δικαστή να εξακριβώσει αν μπορεί να γίνει επίκληση της διάταξης αυτής έναντι ενός οργανισμού όπως το Motor Insurers Bureau of Ireland.

Πράγματι, δεν μπορεί να γίνει επίκληση μιας οδηγίας έναντι ιδιωτών, ενώ μπορεί να γίνει επίκλησή της έναντι κράτους, όποια και αν είναι η ιδιότητα με την οποία ενεργεί αυτό, δηλαδή ως εργοδότης ή ως δημόσια υπηρεσία. Μεταξύ των φορέων έναντι των οποίων είναι δυνατή η επίκληση διατάξεων οδηγιών που μπορούν να έχουν άμεσο αποτέλεσμα στο εσωτερικό δίκαιο περιλαμβάνεται ο οργανισμός στον οποίο, ασχέτως της νομικής μορφής του, έχει ανατεθεί δύναμη πράξεως της δημοσίας αρχής η παροχή υπηρεσίας δημοσίου συμφέροντος υπό την εποπτεία της αρχής αυτής και ο οποίος έχει, προς τούτο, εξαιρετικές εξουσίες σε σχέση με τους εφαρμοστέους στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών κανόνες.

(βλ. σκέψεις 40, 44, διατακτ. 2)